

Młodzież w bibliotece

Magdalena Kremer-Sochacka
Dawid Kotlarek
WiMBP im. C. Norwida w Zielonej Górze
2016

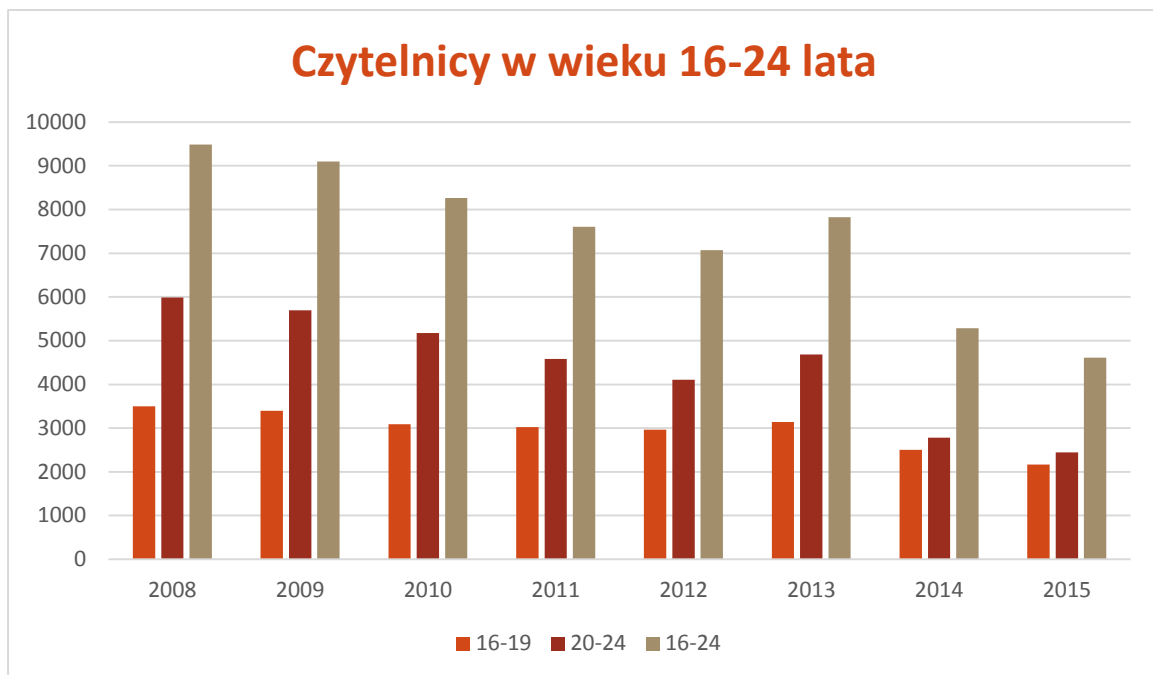
Wstęp

Z dotychczasowego doświadczenia z pracy z młodzieżą w WiMBP im. C. Norwida wynikają następujące tezy:

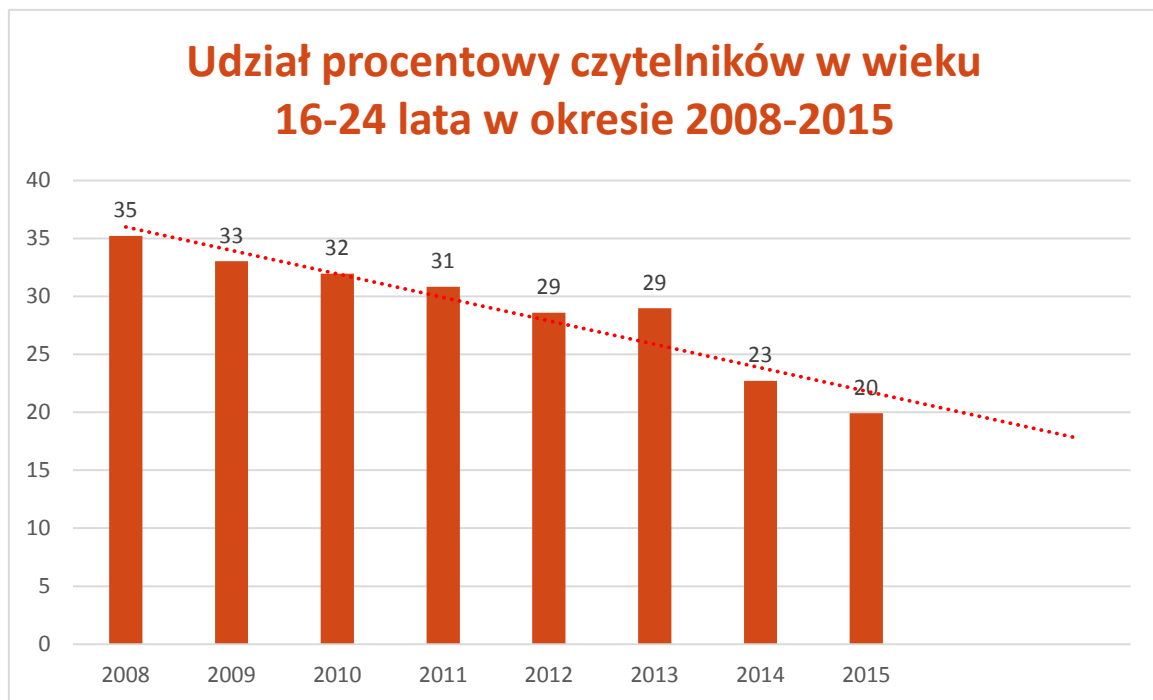
- spośród wszystkich użytkowników biblioteki Norwida (dzieci, osoby w średnim wieku, seniorzy), młodzież stanowi najmniej widoczną i aktywną grupę użytkowników Biblioteki
- młodzież jest grupą, która rzadko korzysta z usług oferowanych przez Bibliotekę Norwida
- młodzież jest rzadkim odbiorcą oferty kulturalnej i edukacyjnej Biblioteki Norwida. Może nie postrzegać Biblioteki jako miejsca, w którym dzieje się coś więcej, niż wypożyczanie książek

W przeciągu ostatnich lat obserwujemy spadek liczby czytelników w wieku 16-24 lata (Wykres 1). W 2008 r. zarejestrowano 9485 użytkowników w tej grupie wiekowej, w 2015 r. 4609. W okresie tym odnotowano również tendencję spadkową udziału wspomnianej grupy wiekowej w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych czytelników WiMBP (Wykres 2).

Wykres 1. Oprac. na podstawie Informatorów statystycznych za lata 2008-2015.
<http://dbaim.biblioteka.zgora.pl/index.php/2014-05-30-14-37-21/statystyki>

Wykres 2. Oprac. na podstawie Informatorów statystycznych za lata 2008-2015.
<http://dbaim.biblioteka.zgora.pl/index.php/2014-05-30-14-37-21/statystyki>

Cele badania

Celem podjętych badań była próba weryfikacji postawionych powyżej stwierdzeń oraz próba odpowiedzi na pytania:

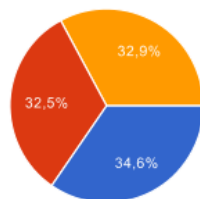
- jakimi usługami oferowanymi przez Bibliotekę Norwida zainteresowani się młodzi ludzie?
- z jakiej oferty kulturalnej i edukacyjnej oferowanej przez Bibliotekę Norwida młodzież chętnie korzysta lub chce korzystać?

Metodologia

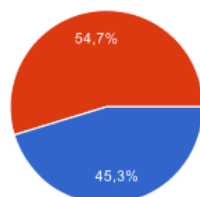
Podstawę badania stanowił kwestionariusz, na który składało się 8 pytań. Każde pytanie zawierało od kilku do kilkunastu gotowych odpowiedzi, które respondent oceniał w skali od 0 do 5, gdzie 0 oznaczało – „nigdy”, 5 – „bardzo często”.

Badanie przeprowadzono poza siedzibą Biblioteki, na terenie zielonogórskich Gimnazjów nr 3, 4, 6, 8, w losowo wybranych szkołach średnich: w Liceum nr 7, w Zespole Szkół Elektronicznych i Samochodowych oraz na Uniwersytecie Zielonogórskim. Przeprowadzeniem ankiet wśród uczniów zajęły się bibliotekarki szkolne i nauczycielki

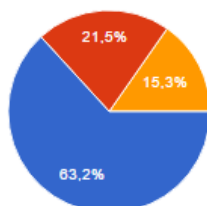
Badaniem objęto 295 młodych ludzi w wieku od 13 do 24 lat (w tym: 101 osób w wieku 13-15 lat, 95 osób w wieku 16-18 lat oraz 96 osób w wieku 19-24). Wśród ankietowanych było 130 kobiet i 157 mężczyzn.)

Wiek

13-15	101	34.6%
16-18	95	32.5%
19-24	96	32.9%

Płeć

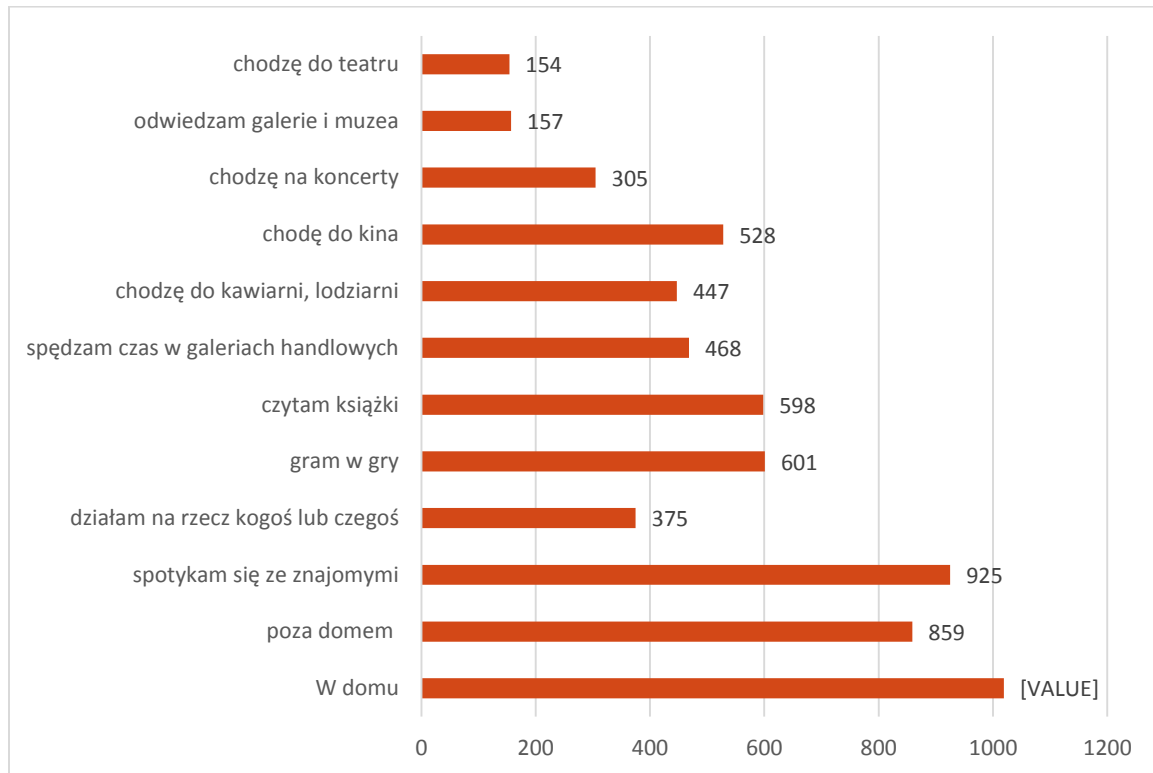
Kobieta	130	45.3%
Mężczyzna	157	54.7%

Miejsce zamieszkania

Zielona Góra (z dzielnicą Nowe Miasto)	182	63.2%
Inne miasto	62	21.5%
Wieś	44	15.3%

Analiza

1. Jak spędzasz wolny czas?

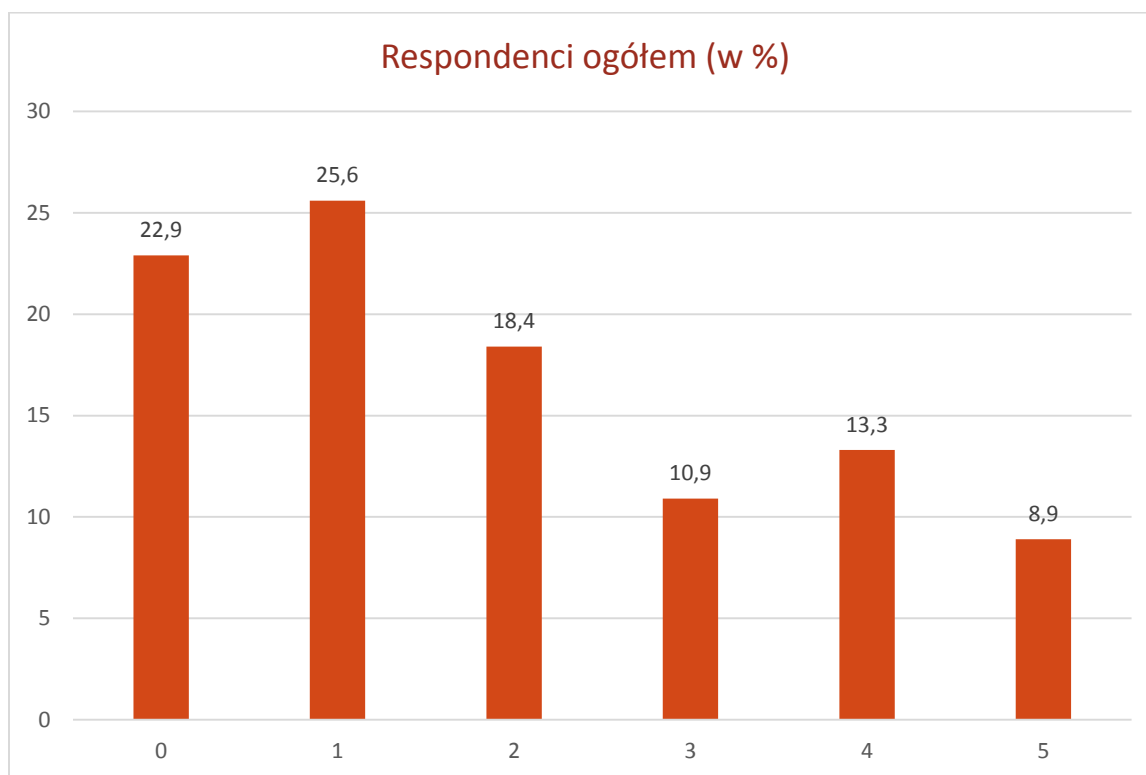
Wykres 3

Najczęściej młodzi ludzie spędzają czas wolny w domu. Nie jest to zaskoczeniem. Teoria Raya Oldenburga mówi o trzech miejscach, stanowiących przestrzeń życia społecznego: pracy/szkole, domu i trzecim miejscu, w ramach którego spędzamy wolny czas. Zebrane odpowiedzi pokazują, że instytucje kultury nie stanowią atrakcyjnego miejsca spędzania wolnego czasu przez młodzież. Dla znacznej części badanej grupy ważnym aspektem codziennego życia jest spotkanie się ze znajomymi. Z pewnością miejscem spotkań może być również biblioteka. Niestety młodzi ludzie postrzegają ją często jako miejsce mało ciekawe, wręcz „niemodne“. Wg badań przeprowadzonych przez FRIS w 2008 r. aż 28% gimnazjalistów uznało, że biblioteki są przeżytkiem. Badania przeprowadzone w 2014 r. przez Fundację Pole Dialogu dowodzą, że w wolnym czasie młodzież poszukuje niezależności, swobody, autonomii; przestrzeni, w których to oni, a nie dorośli, ustalają reguły. Młodzi niekoniecznie są chętni, żeby czas, który pozostaje im do dyspozycji, wypełniać kolejnymi aktywnościami organizowanymi i nadzorowanymi przez dorosłych¹.

¹ Katarzyna Murawska, Jakub Rozenbaum, Zofia Włodarczyk, *Młodzi i ich czas wolny podsumowanie badań wśród licealistów z Targówka*, Warszawa 2014.

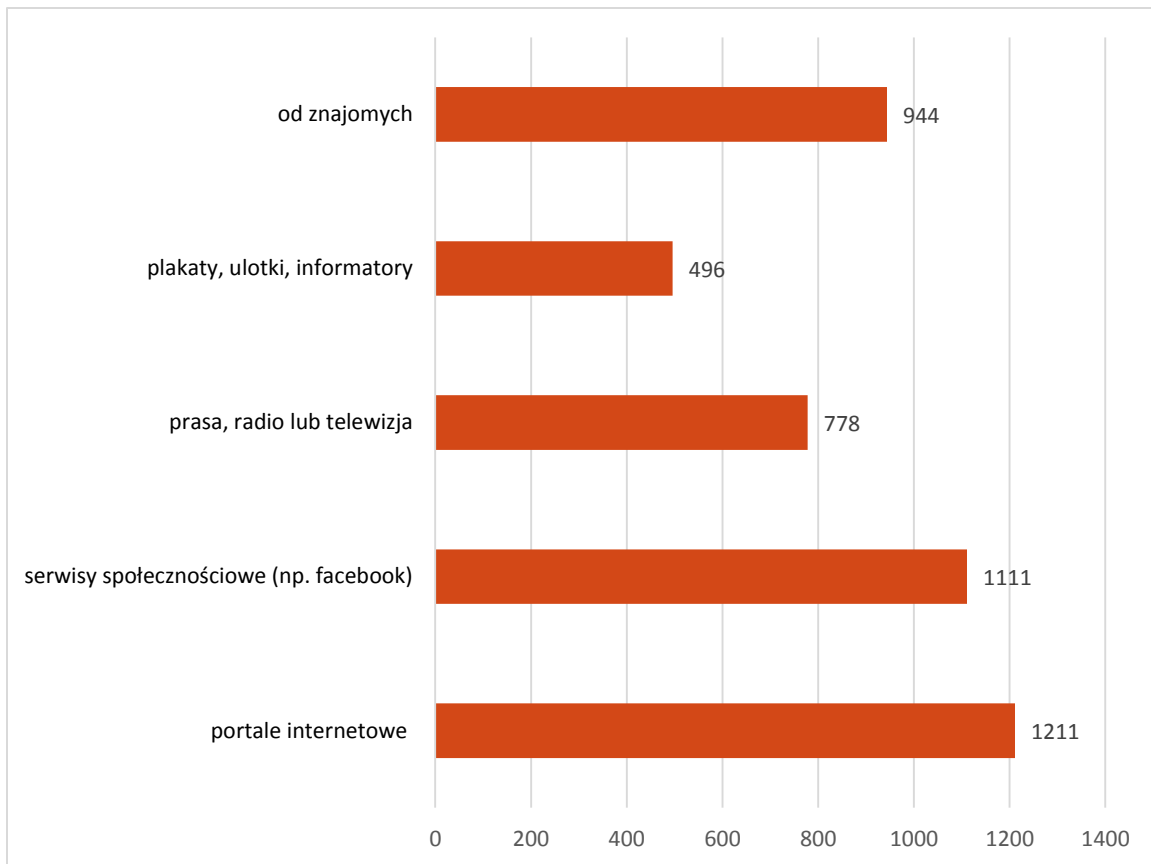
Blisko 23% ankietowanych w ogóle nie czyta książek w wolnym czasie, a ponad 25% robi to sporadycznie. Popularnością na podobnym poziomie cieszy się granie w gry komputerowe. Proporcje te zmieniają się w zależności od poszczególnych grup wiekowych. Czytanie zdecydowanie cieszy się większym uznaniem wśród młodych dorosłych (19-24 lata), granie w gry wśród osób poniżej 18 roku życia.

Czytam książki

Wykres 4

2. Jak docierasz do informacji o wydarzeniach, które Cię interesują?

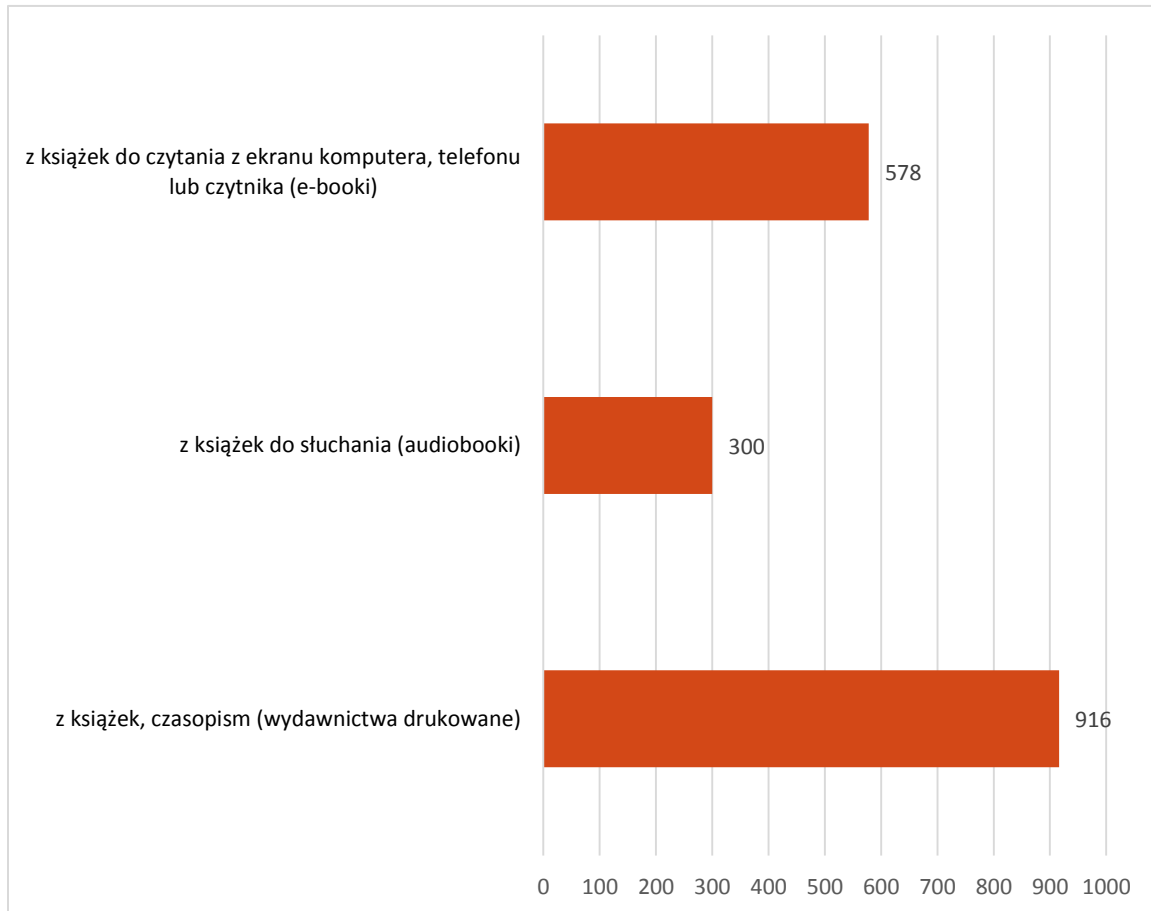
Wykres 5

Informacje o wydarzeniach młodzież czerpie głównie z internetu, przede wszystkim z portali społecznościowych. Z analiz przeprowadzonych przez TNS w listopadzie 2015 r. wynika, że statystyczny użytkownik portali społecznościowych w wieku od 16 do 24 lat tygodniowo korzysta z co najmniej pięciu tego typu serwisów. Największą popularnością cieszy się Facebook. Od dłuższego czasu obserwuje się jednak odpływ młodzieży z Facebooka. Główną przyczyną tego zjawiska jest fakt, że z serwisu korzystają już nie tylko ich rówieśnicy, ale również rodzice, dziadkowie, nauczyciele. Młodzi ludzie uciekają do niszowych portali, gdzie czują większą swobodę i anonimowość. Popularnymi portalami społecznościowymi są również Youtube, Instagram oraz Snapchat.

Portale społecznościowe stanowią ważny element promocji biblioteki. Nie należy jednak ograniczać ich funkcjonowania jedynie do roli słupów ogłoszeniowych. Istotnym aspektem

skutecznego zaistnienia w wirtualnej społeczności jest również komunikacja i interakcja z użytkownikami (content marketing)².

3. Czy w ciągu tego roku korzystałaś/eś

Wykres 6

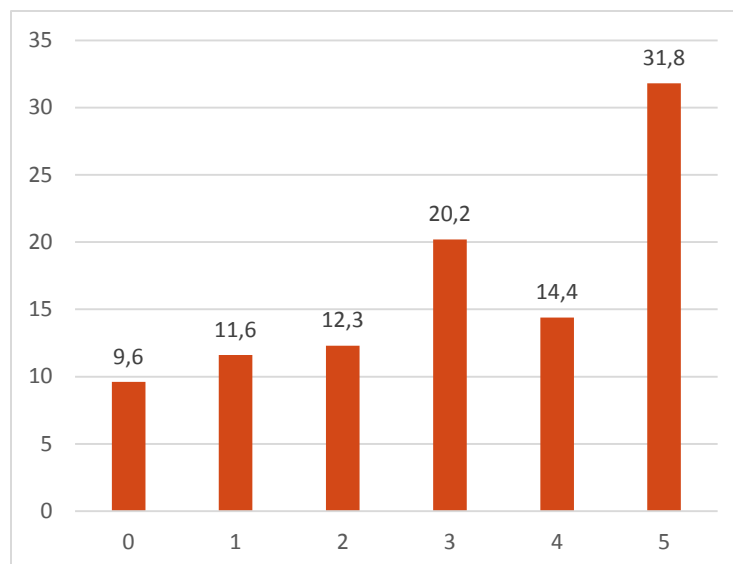
Pomimo popularności nowych technologii młodzi ludzie najczęściej korzystają z tradycyjnych nośników treści. Ponad 46% ankietowanych zadeklarowało, że często lub bardzo często sięga po wydawnictwa drukowane. Mniejszą popularnością cieszą się książki elektroniczne (korzysta z nich 15% respondentów). Blisko 54% młodzieży nie sięga po książki mówione. Być może wynika to z faktu, iż młodzi ludzie najczęściej odwiedzają biblioteki szkolne lub uczelniane, które

² Raport. Media społecznościowe [dokument elektroniczny]. Lipiec 2015. Dostęp: <http://interaktywnie.com/download/107-media-spoecznościowe-2015PO%C5%81ECZNO%C5%9ACIOWE%202014>

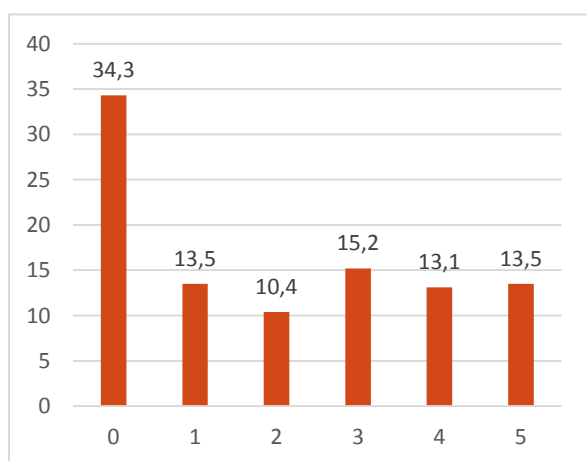
zazwyczaj nie posiadają w swoich zasobach audiobooków oraz dostępu do książek elektronicznych.

Korzystanie z wydawnictw drukowanych

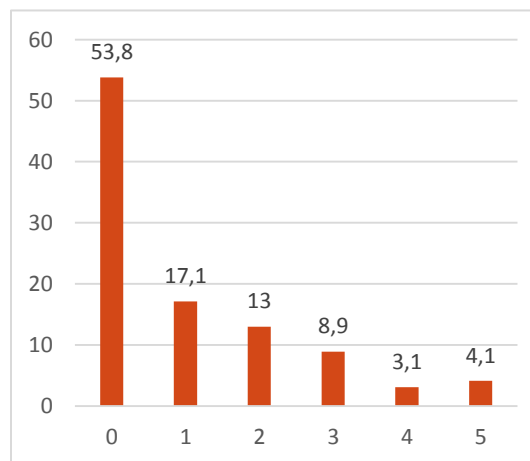
Wykres 7

Korzystanie z książek elektronicznych

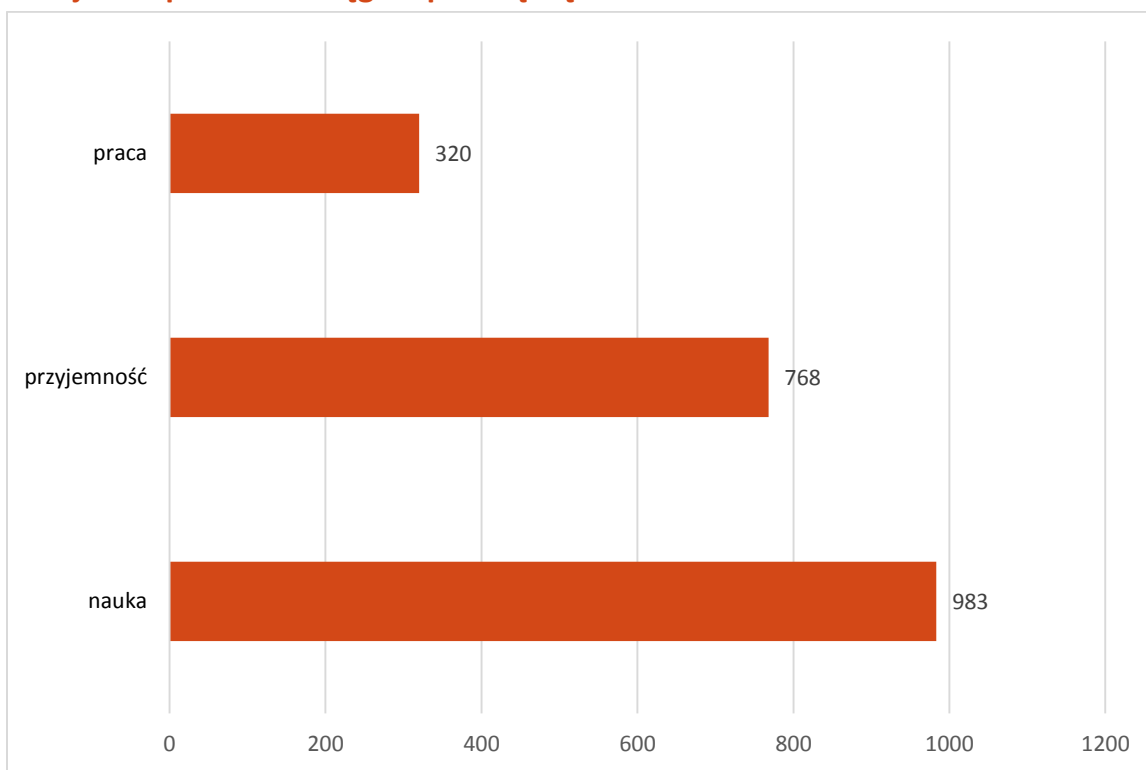
Wykres 8

Korzystanie z audiobooków

Wykres 9

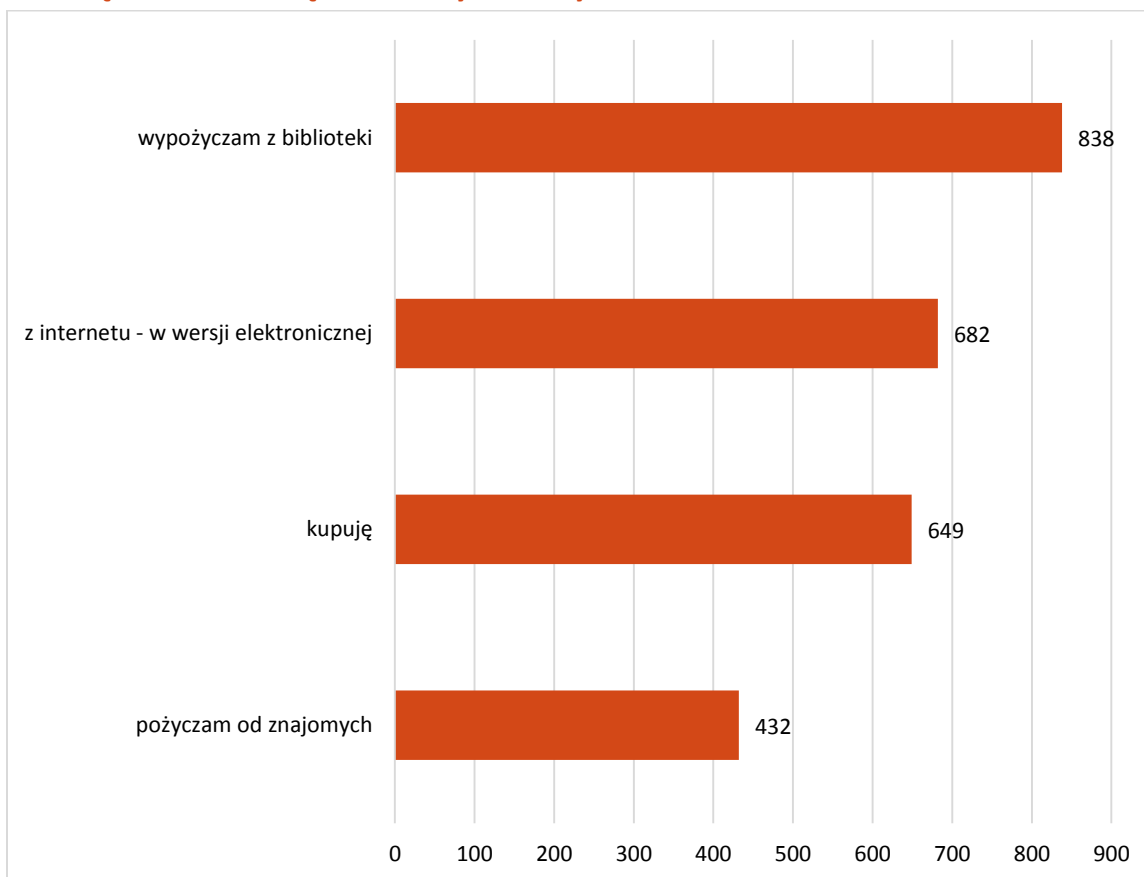
4. Z jakich powodów sięgasz po książkę?

Wykres 10

Nauka to zdecydowanie najczęstszy powód sięgania po książkę przez młodzież. 51% sięga po nią w celach edukacyjnych często i bardzo często. Blisko 40% robi to dla przyjemności. Warto przy tym zaznaczyć, że 22% ankietowanych w ogóle nie czyta dla przyjemności, a kolejne 22% czyni to sporadycznie.

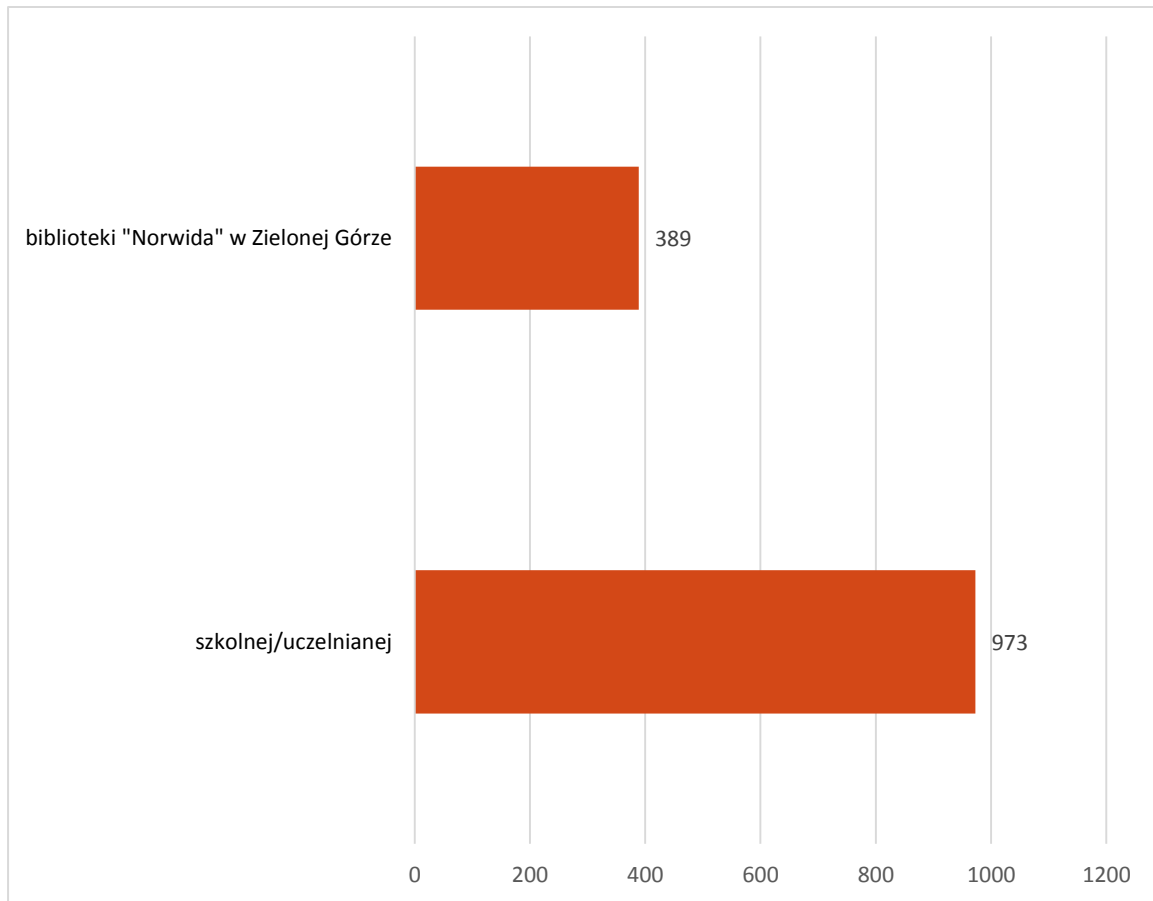
5. Skąd bierzesz książki, z których korzystasz?

Wykres 11

Podstawowym źródłem zaopatrywania się w książki przez młodych ludzi jest biblioteka. Coraz większą popularnością cieszy się również możliwość pozyskania niezbędnej literatury w wersji elektronicznej dostępnej za pośrednictwem różnego rodzaju serwisów w sieci (nie zawsze w sposób legalny). Zakup książek tradycyjnych z pewnością ułatwia również dostęp do Internetu, dzięki któremu młodzi ludzie z łatwością odnajdują poszukiwane pozycje.

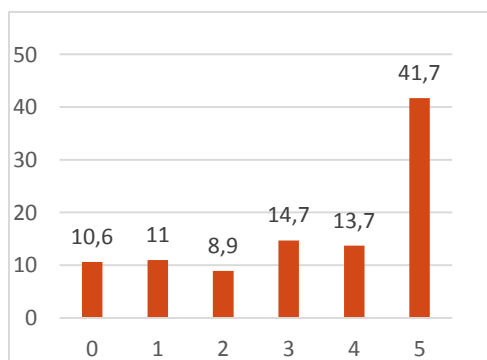
6. Z jakich bibliotek korzystasz?

Wykres 12

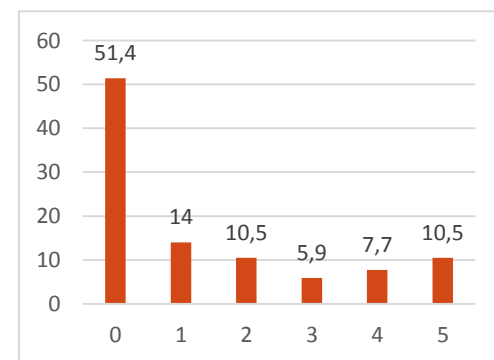
Przebadana zielonogórska młodzież korzysta najchętniej z bibliotek szkolnych/uczelnianych, a zdecydowanie rzadziej z WiMBP im. C. Norwida. Ponad 51% ankietowanych w ogóle nie korzysta z oferty WiMBP, a tylko 18% robi to często i bardzo często (Wykres 14). Biblioteka szkolna stanowi najszybszy sposób na zdobycie literatury potrzebnej do nauki. Jest integralną częścią szkoły, a tym samym naturalnym i wygodnym źródłem zaopatrzenia w lekturę.

Korzystanie z biblioteki szkolnej lub uczelnianej

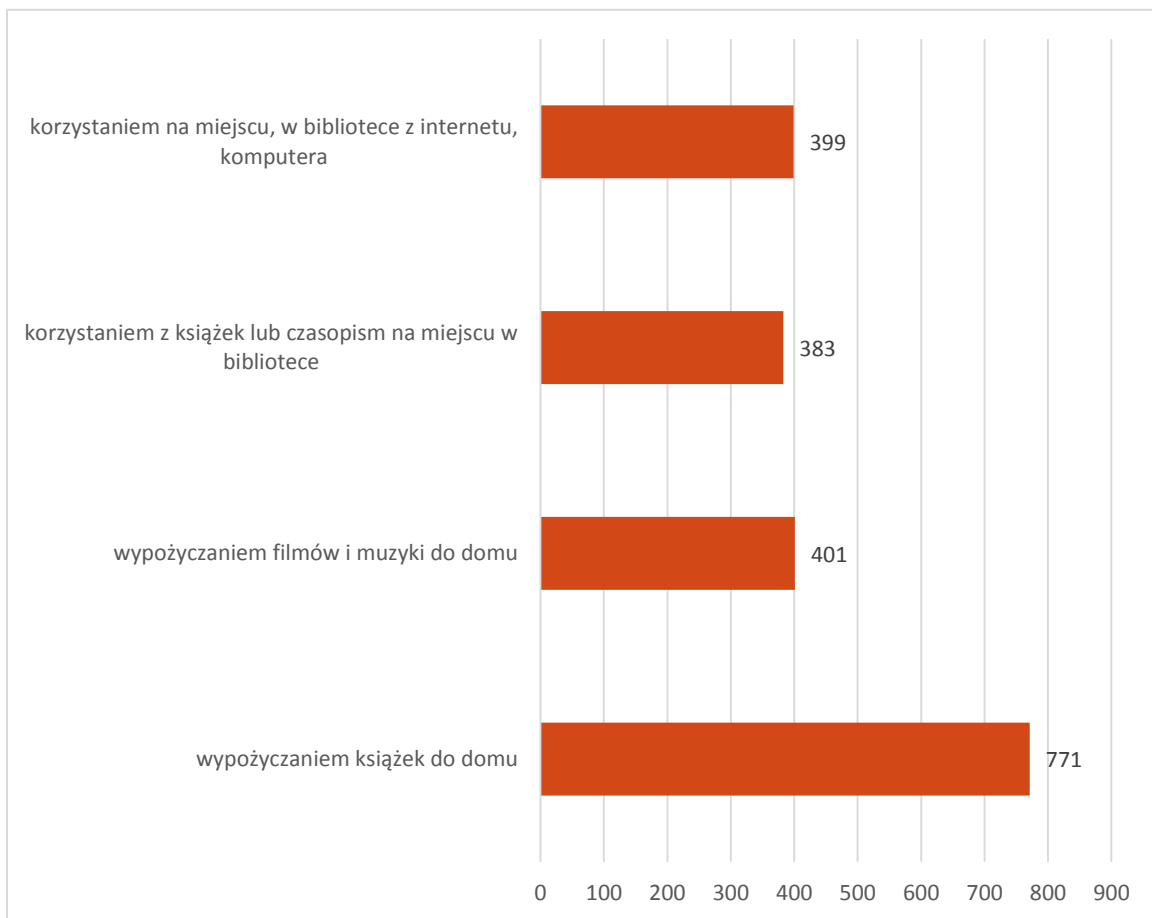
Wykres 13

Korzystanie z biblioteki „Norwida”

Wykres 14

7. Jakimi usługami oferowanymi przez Bibliotekę Norwida (wraz z jej filiami) jesteś zainteresowany/zainteresowana?

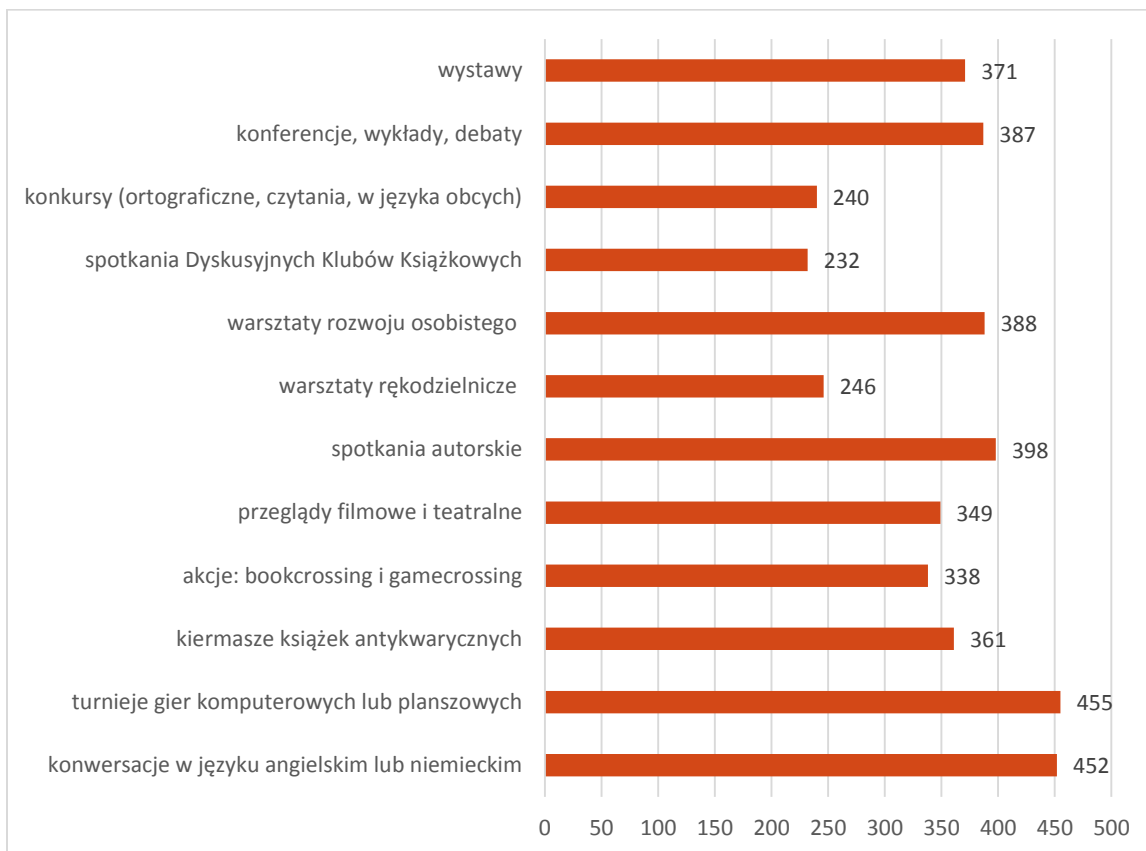

Wykres 15

Biblioteka dla młodych ludzi to przede wszystkim wypożyczalnia książek. Zdecydowanie rzadziej zainteresowani są pozostałymi usługami oferowanymi przez WiMBP.

8. Jaką obecną ofertą kulturalną i edukacyjną Biblioteki Norwida (wraz z jej filiami) jesteś zainteresowany/zainteresowana?

Przebadana grupa osób w wieku 13-24 lata w większości nie wyrażała zainteresowania ofertą kulturalną i edukacyjną WiMBP im. C. Norwida. Średnio ponad 52% ankietowanych przy sugerowanych odpowiedziach zaznaczyło „brak zainteresowania” ofertą. Spośród osób, które wyraziły chęć uczestnictwa w wydarzeniach organizowanych przez Bibliotekę największym uznaniem cieszyły się turnieje gier komputerowych lub planszowych, konwersacje językowe i spotkania autorskie.

Wykres 16

Podsumowanie

Przeprowadzone badania ankietowe potwierdziły tezy dotyczące obecności i aktywności młodzieży w Bibliotece Norwida.

Według przeprowadzonych badań młodzi, zielonogórcy respondenci korzystają przede wszystkim z bibliotek szkolnych i wypożyczają z nich książki, które służą im do nauki oraz obowiązków związanych ze zdobywaniem wiedzy. Popularność bibliotek szkolnych może wynikać m.in. z tego, iż są one wygodnym, wręcz naturalnym źródłem zaopatrzenia w lekturę. Jednocześnie w wyniku przeprowadzonej ankiety pojawiła się potrzeba dalszych badań w obszarze korzystania przez młodych ludzi z usług Biblioteki Norwida. W kolejnym badaniu kluczowe będzie pytanie o to, dlaczego młodzież nie wypożycza książek z Norwida oraz co ułatwiłoby/zachęciło do korzystania ze zbiorów.

Punktem wyjścia do badania potrzeb i oczekiwań młodzieży względem oferty, innej niż wypożyczanie książek, było pytanie o zainteresowanie aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi i edukacyjnymi Biblioteki Norwida. Badanie pokazało, że średnio ponad 52% ankietowanych przy sugerowanych odpowiedziach zaznaczyło zupełny „brak zainteresowania” ofertą. Wydarzenia, które cieszyły się największym powodzeniem to turnieje gier komputerowych lub planszowych oraz konwersacje językowe i spotkania autorskie. W trakcie badania młodzież mogła zaproponować wydarzenia, w których chciałyby wziąć udział na terenie Biblioteki. Spośród 295 ankietowanych, z takiej możliwości skorzystały dwie osoby. Wyniki przeprowadzonej ankiety sugerują, iż kolejne badania dotyczące oferty kulturalnej i edukacyjnej Biblioteki Norwida powinny być przeprowadzone przy wykorzystaniu innego narzędzia badawczego np. wywiadu ustnego. W tym badaniu kluczowe będzie zaproszenie młodych ludzi do współtworzenia oferty atrakcyjnej dla nich.